

POSTANOWIENIE

6 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 6 września 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku Prokuratora Rejonowego w B.

z udziałem T. R.

o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,

na skutek skargi kasacyjnej T.R.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Zamościu

z 11 stycznia 2024 r., I Ca 534/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności

o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący T.R. powołał się na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości, tj. art. 26 ust. 1 w związku z art. 24 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, dalej – „u.w.t.p.a.”) w aspekcie przewidzianych w tych przepisach przesłanek rozkładu życia rodzinnego i demoralizacji małoletnich, jako uzasadniających skierowanie na leczenie odwykowe.

W celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Przepisy art. 24 w związku z art. 26 u.w.t.p.a. były wielokrotnie przedmiotem interpretacji ze strony Sądu Najwyższego. W orzecznictwie tym podnosi się wprawdzie, że przesłanka w postaci powodowania rozkładu życia rodzinnego – podobnie jak pozostałe przesłanki określone w art. 24 u.w.t.p.a – powinna występować na chwilę orzekania (art. 316 w związku z art. 13 § k.p.c. i art. 26 ust. 2 u.w.t.p.a.), a w związku z tym art. 26 u.w.t.p.a. nie ma zastosowania, jeżeli rozkład życia rodzinnego już nastąpił (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2007 r., V CSK 241/07, OSNC-ZD 2009, nr A, poz. 1). Równolegle należy jednak dostrzec, że rozkład życia rodzinnego nie następuje w określonej chwili, lecz stopniowo, niejednokrotnie przez dłuższy czas, a choroba alkoholowa może przyczyniać się do pogłębiania tego stanu rzeczy, chociażby małżonkowie zamieszkiwali *de facto* osobno (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2022 r., I CSK 2827/22).

W okolicznościach sprawy za istotniejsze należało uznać, że rozwód i oddzielne zamieszkiwanie skarżącego z byłą małżonką nie oznacza, iż całkowitemu rozkładowi uległy więzi rodzinne między skarżącym a jego małoletnimi dziećmi. Sąd Okręgowy trafnie zauważył, że bez względu na rozwód i oddzielne zamieszkiwanie skarżący jest ojcem; wskazał również, że wyrok rozwodowy zapewnia skarżącemu kontakty z dziećmi. Wprawdzie zakres tych kontaktów, jak również ich faktyczna realizacja, nie zostały bliżej ustalone w toku postępowania, niemniej jednak przyznanie skarżącemu prawa do kontaktów służy podtrzymaniu rodzinnej więzi z dziećmi, czyniąc skarżącego – choć w ograniczonym zakresie – podmiotem relacji wychowawczych i powoduje, że po jego stronie aktualne są powinności związane z rolą ojca i członka rodziny. W tym stanie rzeczy choroba alkoholowa może aktualizować przesłanki społeczne dotyczące zarówno pogłębiania rozkładu życia rodzinnego przez dalsze rozluźnienie relacji z dziećmi, jak i demoralizacji małoletnich, z którymi osoba uzależniona od alkoholu z jednej strony ma zapewnioną styczność, z drugiej zaś ciążą na niej wobec nich powinności rodzinne i społeczne, związane chociażby z kształtowaniem właściwych postaw (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2014 r., I CSK 525/13).

W tym kontekście nie można było uznać, aby skarżący wykazał powołaną przyczynę kasacyjną. Podkreślenia wymaga zarazem, że w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. chodzi o wątpliwości interpretacyjne o poważnym charakterze, wykraczające stopniem poza trudności immanentne procesowi sądowego stosowania prawa. Argumenty wniosku, zmierzające w istocie do poddania kontroli Sądu Najwyższego stanowiska zajętego przez Sąd Okręgowy w konkretnej sprawie, nie stwarzały podstaw do przyjęcia, że w sprawie zakończonej zaskarżonym postanowieniem wystąpiła potrzeba rozstrzygnięcia wątpliwości wykładniczych, których waga odpowiadałaby temu kryterium.

Należało zatem odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(R.N.)

[ms]

